

5. *Иноземцева Г. Відгуки мистецтвознавців про творчість В.С. Роїк // Роїк В. С. Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки. – Сімферополь: Кримське навчально-педагогічне державне видавництво, 2003. – С. 116.*
6. *Коньк В. Выставка украинской мастерицы // Лубеничина. – 2002.*
7. *Лебедева Л. Талант, возвращенный трудолюбием // Крым. известия. – 2000. – 12 апреля.*
8. *Музиченко С.М. Виставка творів В.С. Роїк // Народна творчість та етнографія. – 1975. - № 2. С. 105.*
9. *Побединська А. Відгуки мистецтвознавців про творчість В.С. Роїк // Роїк В. С. Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки. – Сімферополь: Кримське навчально-педагогічне державне видавництво, 2003. – С. 117.*
10. *Подуфалий Р. Картинні образи вишивок В.С. Роїк: нотатки мистецтвознавця // Роїк В. С. Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки. – Сімферополь: Кримське навчально-педагогічне державне видавництво, 2003. – С. 7–12.*
11. *Полонський А. Відгуки журналістів про творчість В.С. Роїк // Роїк В. С. Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки. – Сімферополь: Кримське навчально-педагогічне державне видавництво, 2003. – С. 120.*
12. *Роик В. Мой жизненный путь (Воспоминания Веры Роик) // Роїк В.С. Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки. – Сімферополь: Кримське навчально-педагогічне державне видавництво, 2003. – С. 13.*
13. *Роик В. Мой жизненный путь (Воспоминания Веры Роик) // Роїк В.С. Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки. – Сімферополь: Кримське навчально-педагогічне державне видавництво, 2003. – С. 25.*
14. *Степовик Д. Віра Роїк // Роїк В. С. Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки. – Сімферополь: Кримське навчально-педагогічне державне видавництво, 2003. – С. 6.*
15. *Шеко Є. А на тих рушниках Україна моя // Крим. світлиця. – 2006.*

Вадим Роїк

ВСЕ, ЩО РОБИВ У ЖИТТІ, ПОВТОРИВ БИ ЗНОВУ...

Віра Сергіївна Роїк – заслужений майстер народної творчості України, заслужений художник Автономної Республіки Крим, член Спілки художників СРСР, член Національної спілки художників України, Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

Вона – почесний член Товариства вчених Криму й Товариства «Просвіта» ім. Т.Г. Шевченка, почесний член м. Кобеляки, лауреат Асоціації національних товариств і общин народів Криму та Республіканського фонду культури, лауреат Державної премії Автономної Республіки Крим, лауреат премії ім. В.Г. Короленка, кавалер ордена Княгині Ольги III ступеня (2001 р.), міжнародного ордена Миколи Чудотворця «За примноження добра на землі» I ступеня (2003 р.).

З жовтня цього року минуло чотири роки як не стало цієї талановитої

жінки-трудівниці. Неможливо кількома рядками переповісти про її життя і творчість, адже її життєвий шлях був довгим і тернистим, а творчий – сповненим втілення в життя нових планів і задумів, що привело до визнання її майстерності як в Україні, так і на світовому рівні.

Колись Віра Роїк мріяла про 100 персональних виставок. Мрія її здійснилась і навіть була перевершена – виставок відбулося близько 260, а сота виставка відбулася в Історичному музеї ім. Д.І. Яворницького у Дніпропетровську. А перша персональна виставка відбулася протягом лютого-березня 1974р. у Сімферополі у виставковому залі спілки художників. Особисто Віра Сергіївна організувала у різних містах України та за кордоном 98 персональних виставок (дані станом на 15.04.2006р.), її роботи зберігаються у 45 музеях різних країн, згадуються авторами 75 книг, довідників, журналів і брошур, у тому числі в Українській енциклопедії [5].

Завжди під час виставок майстриня проводила майстер-класи, виступала з лекціями про українське мистецтво вишиванки, охоче ділилася досвідом і давала консультації всім, хто цікавився вишиванкою. У 2006р. вона була удостоєна найвищої державної нагороди – ордена Героя України.

Віра Роїк належить до людей, доля яких захоплює, а їхній приклад життя змушує нас бути кращими, достойнішими, викликає бажання самовдосконалюватися. Кримський мистецтвознавець Рудольф Подуфалий сказав про Віру Сергіївну, що вона – не просто вишивальниця, народний майстер, нехай і відомий, знаменитий, прославлений. Вона в силу своєї натури – перш за все художник. І в нашому кримському мистецтві в цілому її творчість – одне з яскравих, самобутніх і самоцінних явищ, яке залишиться в історії. Тому її ім'я повинно стояти в одному ряду з кращими кримськими художниками, стояти на дуже почесному місці.

Декоративність та орнаментальність виробів Віри Роїк багато в чому пов'язані з іконописом. В її творчості зберігається незвичайна відданість художнім канонам, що вироблені віками. Однак при цьому з її рук на світ з'являються нові орнаментально-символічні знаки, відлиті в закінчені формули. Її розуміння чистої абстракції близьке до художників-авангардистів. І це не випадково. Вишивки Віри Роїк – це такий пласт, який, за великим рахунком, не піднятий ніде в світі. Її творчість знаходить відгук у серцях людей. Це щось живе і тепле, зіткане руками, в що була вкладена душа і світлі емоції. Переїхавши в Крим уже досвідченою вишивальницею, вона обурилася, побачивши, що традиційної народної вишивки ні української, на російській тут немає. Всі вишивають картини відомих художників [6].

В останні роки життя Віри Роїк, Героя України, видатної кримської майстрині української вишивки, починаючи з відзначення її 95-річчя: урочистого вшанування в театрі, персональної виставки в Будинку художника Сімферополя та семінару майстрів декоративно-прикладного мистецтва в Центральному музеї Тавриди, її шанувальникам, журналістам та ученицям часто випадала нагода зустрічатися з нею на різних презентаціях,

виставках, у підготовці та відкритті яких вона особисто брала участь. І завжди поряд з нею був Вадим Михайлович Роїк. Знаменита мама і син, відомий у своїй галузі фахівець, заслужений працівник транспорту України, удостоєний багатьох державних нагород. Він очолював групу радянських спеціалістів під час реконструкції найбільшого на Кубі аеродрому імені Хосе Марті, працював заступником командира Сімферопольського об'єднаного авіазагону. Свої спогади і роздуми про пережите він виклав в автобіографічній книзі «Минуле – завжди поряд з сучасним», виданій у 2008 році [2, с. 15].

По праву Віра Сергіївна завжди гордилася своєю родиною. Добре ставлення та підтримка рідних надихали її на творчість. Неоціниму допомогу її надавав рідний люблячий син Вадим Михайлович. Він ніколи не шкодував ні часу, ні сил на організацію і успішне проведення виставок, і Віра Сергіївна, оточена любов'ю і родинним затишком гордилася своїм сином. З 1966 року трудове життя Вадима Михайловича пов'язав з авіацією, здійснював реконструкцію аеропорту «Центральний» у м. Симферополі, у 1974-1982рр. здійснював будівництво другої злітно-посадкової смуги в аеропорту. Після реконструкції аеропорт Сімферополя почав приймати самі сучасні авіалайнери і навіть став запасним аеродромом для ракетних кораблів типу «Буран» і «Шатл».

У 1982 році Вадим Михайлович очолив групу радянських спеціалістів, займалися реконструкцією аеропорту ім. Хосе Марті в Гавані. За успіхи в розвитку повітряного транспорту СРСР і Куби його нагородили у 1987 році нагрудним знаком «Відмінник Аерофлоту» та медаллю «Ветеран праці»[4, с. 7-8].

Протягом всієї трудової діяльності Вадим Михайлович постійно вдосконалював свою майстерність, багато вчився. З 1985 до 2002 року працював генеральним директором Кримського зонального агентства повітряного сполучення («КримЗАПС»), президентом ОАО «КримЗАПС. Удостоєний високих нагород і почесних звань.

29 вересня Вадиму Роїку виповнилося 75 років, і цей ювілей став для нього ще одним приводом оглянутися назад на минуле, оцінити здійснене і зазирнути в майбутнє.

Кажуть, із днів, які запам'яталися в житті, і складається доля. Вадим Роїк повністю погоджується з даним висловом і розповідає про своє життя, так що таких моментів у нього було доволі багато.

Почав з того, що в 1952 році він на відмінно закінчив чоловічу середню школу в місті Невинноминськ Ставропольського краю, і його родина переїхала на постійне проживання в Сімферополь, де Вадим вступив до технікуму залізничного транспорту. Потім був інститут інженерів в Дніпропетровську. Перша робітнича посада. Одруження і народження дочки Марини, а згодом – Аліни. Будівництво злітно-посадкової смуги-2 в Сімферопольському аеропорту, поїздка на Кубу... Всього одразу і не перелічити.

Вадим Роїк завжди супроводжував маму, Віру Сергіївну, в поїдках з колекціями вишивок по країні та за її межами.

На запитання що значить це для нього самого: синівський обов'язок чи розширення сфери власних інтересів, він твердо відповідає що зрозумів, що настав його час допомагати мамі в її благородній справі – розвивати традиції української вишивки з урахуванням сучасних потреб і запитів людей, залучення їх до народної творчості. У Віри Сергіївни з'явилася можливість прискорити ці процеси завдяки мобільності, тобто переміщенню виставки «Український рушничок» по регіонах України за допомогою автомобіля. Таким чином виникло чітко сплановане вишивальне турне. Особисто для нього ці поїздки дали йому багато, і передусім – можливість побачити всю країну та набагато глибше пізнати українську народну творчість [2, с. 17-19].

В 2006 році Вірі Сергіївни Роїк було присвоєно звання Героя України, та життя Вадима Михайловича зовсім не змінилася. Вся його сім'я, учениці та шанувальники маминого таланту чудово розуміли, що цю нагороду вона дійсно заслужила титанічним трудом. Та й сама Віра Сергіївна ніяк не підкреслювала своїх заслуг, ніяк не змінилася після цієї події, вела попередній спосіб життя, ні при яких обставинах не користувалася своїм новим статусом. Єдине, що змінилося, так це на відкриття її виставок стали обов'язково з'являтися перші особи областей, міст і районів.

Рішенням оргкомітету Національного бізнес-рейтингу України за особистий внесок у розвиток галузі в серпні 2013 року Вадим Роїк був удостоєний ордена «За заслуги перед Вітчизною» [3, с. 9].

І, безперечно, найголовніше в його житті після смерті мами – це продовження тієї діяльності, якою вона займалася, крім, звичайно, самого вишивання. Він постійно організовує виставки вишитих виробів під назвою «Віра Роїк та її учні», презентації книг, присвячених її творчості, вечори пам'яті та інше. У цьому йому активно допомагають учениці та шанувальниці Віри Сергіївни.

В своїх розповідях Вадим Михайлович висловлює подяку усім, хто допомагає йому зберігати і примножувати творчу спадщину Віри Роїк.

За своє довге творче життя Віра Роїк написала чимало книг. Деякі з яких вона присвячувала дорогим серцю людям. Книгу «Мелодії на полотні. Спогади. Вишивки. Відгуки» герой України, заслужений майстер народної творчості України Віра Сергіївна Роїк подала з присвятою: «Посвящаю эту книгу моему горячо любимому сыну Вадиму, который в радости и в горе – всегда рядом со мной, моим внучкам Марине и Алине, правнукам Юлии, Вадику, Арине и Андрейке. Вера Роик» [3, с. 18-19].

У кожного в житті трапляється щось таке, про що він жалкує як про нейздійснене. Вадим Роїк в своїй розповіді погоджується з даним висловом і говорить, що і він звичайно шкодує. Так, як хотів бути дипломатом, але не став, пішов по стопах дідуся, який працював на залізниці. Не захотів займатися політикою, а потрібно було б. Можливо, тоді зробив би щось більш важливе і серйозне для своєї країни.

На запитання з якими почуттями Вадим Михайлович живе нині, він, завжди усміхаючись, відповідає, що йому дуже подобається бачити щось нове, їздити в різні країни, знайомитися з їхніми визначними пам'ятками. Крім того, дуже любить спілкуватися зі своїми дітьми і внуками. Дивлячись на них, відчуває, що недаремно прожив своє життя. Вони вирости справжніми людьми, з загостреним почуттям справедливості. Живе Вадим Роїк з надією, що в країні все ж відбудеться поворот до кращого.

У своїх діях і вчинках він кожен крок звіряє з совістю і, оглядаючись назад, усе зроблене, за його словами, повторив би знову, не допустивши однак багатьох помилок. Здобута життям мудрість, зачарування Батьківщиною, що оновлюється з кожним роком, ще більше посилює його бажання зробити все, щоб людям нашим жилося краще, щоб рідна держава посіла гідне місце в Європі та світі.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Кравченко Ю. А. Візерунки як світло зірки / Ю.А. Кравченко // *Кримська світлиця*. – 2012. - №7. – С.18–20
2. Настіна В. Вадим Роїк: Все, що робив у житті, повторив би знову / В. Настіна // *Кримська світлиця*. - №9. – 2013. – С.15–19
3. Садовський В. О. Вишите моє життя на ньому / В.О. Садовський // *Україна молода*. – 2013. – №9. – С.8–12
4. Черпакова Л. Висока поезія вишивки і слова / Л. Черпакова // *Полтавський вісник*. – 2012. - №17. – С.7–8
5. <http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=12329>
6. <http://svitlytsia.crimea.ua/?section=article&artID=13227>

*Марія Пісцова
(Полтава, Україна)*

РОДИННИЙ РУШНИК ВІРИ РОІК

Протягом 2012-2013 років відбувалася передача матеріалів до Полтавського краєзнавчого музею про життя, творчу та виставкову діяльність української вишивальниці (родом з Лубен), Героя України, Віри Сергіївни Роїк (1911-2010). Її здійснював Вадим Михайлович, син відомої майстрині. З укладеного списку більшість інформаційних паперів, журнальних та газетних статей, ксерокопій документів (бл. 300 од.) передано до наукового архіву, частина записана на збереження до основного та науково-допоміжного фондів музею (групи: тканини, кераміка, документи, плакати, книги і брошури (бл. 50 од.). Серед експонатів вагомими є Посвідчення про присвоєння звання «Герой України» з врученням ордена Держави (2006 р.), автобіографічне видання «Мелодії на полотні», матеріали конференцій, дослідження стилю творчості митця; представлені інші документи, афіші, запрошення, каталоги персональних виставок майстрині за різні роки, а також особистий одяг та твори, зокрема рушники. Один з них – вишитий, середини ХХ століття, що належав родині Віри Роїк. У сім'ї особлива увага приділялась народному мистецтву: співали пісні, романси, дуети з опер, танцювали. Батько, Сергій Онуфрійович, грав на гармонії,